

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Viittomakielentulkin koulutusohjelma

OPETUSSUUNNITELMA

2013–2018

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Viittomakielentulkki (AMK)

Viittomakielentulkin koulutusohjelma

240 opintopistettä / 4 vuotta

Sisällys

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET.....	5
OPINTOJEN KULKU	6
OHJEISTUS OPETUSSUUNNITELMAN LUKEMISEEN	7
OPETUSSUUNNITELMAN RAKENNE	7
OPETUSSUUNNITELMAN SISÄLTÄMÄT PAKOLLISET HARJOITTELUKSET (30 op)*	8
YHTEISET MONIALAISET OPINNOT 15 op	9
Ammattilaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi (5 op)	9
Yhteiskunta- ja työelämätoimijuus (5 op).....	9
Suomenkieli ja viestintä (5 op).....	10
AMMATTIKIELTEN OPINNOT 80 op.....	11
Suomalainen viittomakieli 50 op	11
Johdatus suomalaiseen viittomakieleen (10 op)	12
Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 1 (5 op)	12
Kuurojen historia ja kulttuuri (5 op)	13
Suomalaisen viittomakielen rakenne 1 (5 op)	13
Suomalaisen viittomakielen rakenne 2 (5 op)	14
Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 2 (5 op)	14
Suomalaisen viittomakielen rakenne 3 (5 op)	15
Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 3 (5 op)	15
Suomalaisen viittomakielen rakenne 4 (5 op)	15
Suomen kieli 20 op.....	16
Suomen kieli 1: Viestintä ja vuorovaikutus (5 op)	16
Suomen kieli 2: Asiatyöliien hallinta (5 op).....	17
Suomen kieli 3: Tekstit ja diskurssit (5 op).....	17
Suomen kieli 4: Suomen kieli viittomakielentulkinnon työkielenä (5 op).....	18
Vieraat kielet: Ruotsi ja Englanti 10 op	18
Englanti (5op).....	18
Ruotsi (5 op).....	19
VIITTOMAKIELENTULKIN AMMATILLISET OPINNOT 75 op	20
Tulkkaus 60 op	20
Tulkkaus 1: Tulkkauksen perusteet I, Johdatus tulkkaukseen (5 op).....	20
Tulkkaus 2: Tulkkauksen perusteet II, Ammatillisuus (5 op).....	21
Tulkkaus 3: Tulkkauksen perusteet III, Työelämäosaaminen (5 op).....	21

Tulkkaus 4: Tulkkauksen harjoittelu I, Orientoituminen ammattialaan (5 op).....	22
Tulkkaus 5: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit: Sosiaaliseen ja yksityiselämään liittyvät tilanteet (5 op).....	23
Tulkkaus 6: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit*: Terveystieteisiin liittyvät tilanteet (5 op).....	23
Tulkkaus 7: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit: Koulu ja opiskeluun liittyvät tilanteet (5 op).....	24
Tulkkaus 8: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit*: Institutionaaliset tilanteet (5 op)	25
Tulkkaus 9: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit*: Työhön/työelämään liittyvät tilanteet (5 op).....	25
Tulkkaus 10: Tulkkauksen harjoittelu II, Työelämäosaaminen (5 op).....	26
Tulkkaus 11: Tulkkauksen harjoittelu III, Asiakaspalvelu (5 op).....	26
Johdatus kirjoitustulkkaukseen (5 op).....	27
Kääntäminen 15 op.....	27
Kääntäminen 1: Kielensisäinen kääntäminen (5 op).....	28
Kääntäminen 2: Kieltenvälinen kääntäminen (5 op).....	28
Kääntäminen 3: Sanastotyön perusteet (5 op).....	28
AMMATILLISET SUUNTAUTUMISOPINNOT 30 op.....	29
Tulkkauksen suuntautuminen 30 op.....	29
Tulkkaus ja kääntäminen: Suuntautuminen 1 (5 op).....	29
Tulkkaus ja kääntäminen: Suuntautuminen 2/Tulkkaus (10 op).....	30
Tulkkaus ja kääntäminen: Suuntautuminen 2/ Monimuotoinen tulkkaus eri asiakasryhmille (10 op).....	31
Tulkkaus ja kääntäminen/ Suuntautuminen 2: kääntäminen (10 op).....	32
Pedagogiikka 30 op.....	33
Pedagogiikka: Suuntautuminen 1 (5 op).....	33
Pedagogiikka: Suuntautuminen 2 (10op).....	33
Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 4 (5 op).....	34
Viitotun kielen syventävät taidot (5 op).....	34
Viitottu puhe (5 op).....	35
Ammatillinen kasvu ja työelämätaidot (5 op).....	35
TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISOPINNOT 30 op.....	35
Kehittämistyön menetelmät 1 (5 op).....	36
Kehittämistyön menetelmät 2 (10 op).....	36
Opinnäytetyö (15 op).....	37

VAPAAVALINTAISET OPINNOT 10 op	37
Ammattiprojekti (5 op)	38
Suomenkielen lukupiiri (5 op)	38
Kääntäminen 4: Kääntäminen käytännössä (5 op)	39
Otetta opintoihin (2 op)	39
Ammatillisuus kansainvälisessä toimintaympäristössä (3 op)	39
Englannin kielen valmentavat opinnot (2 op)	40
Ruotsin kielen valmentavat opinnot (3 op)	40

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Viittomakielentulkin koulutusohjelman tavoitteena on sellaisten asioimis- ja opiskelutulkki- ja kääntäjien kouluttaminen, jotka ovat tulkkaus-, kääntämisen, ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja kommunikaation ammattilaisia. Ammattitaidon perustan luovat ammattikielten sujuva hallinta, laaja yleissivistys, ammattietiikka ja tulkkausprosessin hallinta sekä viittomakielisen että suomenkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemus. Viittomakielentulkin työtehtäviä voivat olla mm. tulkkaus ja kääntäminen kahden kielen (suomalaisen viittomakielen ja suomen kielen) välillä, kielen sisäinen kääntäminen (suomenkieleltä suomenkielle tulkkaus; esim. kirjoitustulkkaus), yksikielisen tiedon välittäminen erilaisilla kommunikaatiomenetelmillä sekä viittomakommunikaation opettaminen.

Koulutuksen tavoitteena on kouluttaa tulkkeja, jotka pystyvät tarjoamaan tulkkipalveluita kaikissa niissä elämäntilanteissa, joihin ihmiset työssä, koulutuksessa tai vapaa-aikanaan osallistuvat. Viittomakielen kääntäjiä tarvitaan erityyppisten suomenkielisten materiaalien, kuten elokuvien, tv-ohjelmien, dokumenttien, raporttien, kirjojen tai erilaisten ohjeiden, kääntämiseen viittomakielelle. Tulkkipalvelut mahdollistavat viittomakielisille kielellisten oikeuksien toteutumisen ja viittomakielisten tasavertaisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan.

Tarkemmat kuvaukset kunkin ainekokonaisuuden osaamistavoitteista löytyvät opetussuunnitelmasta ko. aineryhmän opintojaksokuvausten yhteydestä.

Koulutusohjelman tavoitteena on alla kuvatun tulkkausalan pätevyyden saavuttaminen (Taulukko 1).

Taulukko 1. Tulkkausalan ammatilliset kompetenssit

TULKIN AMMATILLINEN OSAAMINEN

Opiskelija:

- on sisäistänyt laadukkaan tulkkaustoiminnan ja käännöstyön periaatteet ja osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa analysoida toimeksiantoja ja omaa ammatillista osaamistaan sekä käyttää kokemuksiaan ammattitaitonsa kehittämiseen
- ymmärtää tulkin tehtävän erilaisissa toimeksiannoissa
- osaa toimia tulkkaus- ja käännösalan yrittäjänä
- tuntee tulkkauspalvelujärjestelmän kokonaisuuden ja osaa toimia osana sitä
- osaa toimia erilaisissa työyhteisöissä ja asiakaskontakteissa ammatillisesti ja ammattieettisesti perustellulla tavalla
- osaa arvioida ja hallita työn kuormittavuutta ja tehdä työssä jaksamisen kannalta perusteltuja valintoja.

TULKKAUSTAIDOT JA TYÖKIELTEN OSAAMINEN

Opiskelija:

- osaa jäsentää sekä tulkkaus- että käännöstoimeksiannot kokonaisuutena
- tietää tulkkaus-, käännös- ja sanastotyön keskeiset teoreettiset ja käytännölliset lähtökohdat ja osaa soveltaa niitä tulkin työssä
- osaa käyttää tulkkausmenetelmiä toimeksiannon edellyttämällä tavalla
- osaa reagoida nopeasti ja tehdä ammatillisesti perusteltuja ratkaisuja paineen alla
- osaa käyttää tulkin työn kannalta keskeisiä tekniikoita
- osaa käyttää tulkin työn kannalta keskeisiä teknisiä välineitä ja pystyy omaksumaan uusia teknisiä ratkaisuja
- osaa työkielet ja asiakkaiden käyttämät kommunikaatiomenetelmät työtehtävien

<p>vaatimusten mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää työkielten variaatioita ja konventioita toimeksiannon edellyttämällä tasolla.
<p>VIESTINTÄ- JA VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN</p> <p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää toimivaan vuorovaikutukseen ja erilaisiin viestintätilanteisiin liittyvät keskeiset tekijät • osaa toimia monikielisessä viestintätapahtumassa ja ottaa osaltaan vastuun viestinnän onnistumisesta • ymmärtää institutionaalisen vuorovaikutuksen erityispiirteet ja osaa toimia kontekstin vaatimalla tavalla.
<p>KULTTUURI- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖOSAAMINEN</p> <p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää tulkin työn kannalta keskeiset toimintaympäristöt • ymmärtää kuhunkin tilanteeseen liittyvät kulttuuriset tekijät ja osaa ottaa ne huomioon toiminnassaan • ymmärtää eri kulttuurien ja kielimaailmojen eroja ja osaa ratkaista niistä aiheutuvia ongelmia tulkkauksessa ja kääntämisessä • osaa havaita kulttuurien eroista ja statuseroista johtuvia vuorovaikutusongelmia ja ratkaista niitä ammatillisesti perustellulla tavalla.

OPINTOJEN KULKU

Ensimmäisen vuoden opinnot aloitetaan Humakin yhteisillä monialaisilla opinnoilla. Yhteisten opintojen avulla opiskelija tutustutetaan Humak-pedagogiikkaan ja valmennusryhmiin perustuvaan opetuksen toteutustapaan sekä annetaan yleisiä valmiuksia koulutusohjelmien väliseen monialaiseen työskentelyyn. Ensimmäisenä vuonna opinnoissa keskitytään kuitenkin pääasiassa suomalaisen viittomakielen perusteiden ja suomen kielen opiskeluun. Tavoitteena on oppia suomalaisen viittomakielen perusteet ja saada suomen kielestä perusvalmiudet.

Opintojen toisena vuonna pyritään vahvistamaan suomalaisen viittomakielen osaamista. Opintoihin tulevat vahvemmin mukaan kääntämisen ja tulkkausten opinnot. Varsinaisesti tulkkausten opiskeluun keskitytään vasta kolmantena opiskeluvuotena, koska tulkkausten opiskelun edellytyksenä on erittäin vahva suomalaisen viittomakielen perusteiden hallinta. Kansainväliset vaihto-opinnot tulee suorittaa esisijaisesti toisena vuonna syyslukuvuoden aikana. Ensimmäisen ja toisen vuoden opinnot toteutetaan pääasiassa alueyksikön kampuksella.

Kolmantena opiskeluvuotena opiskellaan tulkkausta ja kääntämistä sekä aloitetaan varsinaiset oman opinnäytetyön tekemiseen liittyvät opinnot. Myös vapaavalintaisia opintoja voi suorittaa kolmannen vuoden aikana.

Neljäs opiskeluvuosi koostuu pääasiallisesti suuntautumiseen ja opinnäytetyön tekemiseen liittyvistä opinnoista. Neljäntenä vuonna kukin opiskelija pystyy suuntaamaan omaa oppimistaan niihin painopistealueisiin, jotka hän kokee itselleen merkityksellisiksi. Kolmannen ja neljännen vuoden opinnot toteutetaan pääsääntöisesti alueyksikön TKI-keskuksessa.

OHJEISTUS OPETUSSUUNNITELMAN LUKEMISEEN

Viittomakielentulkin koulutusohjelman opinnot on rakennettu siten, että periaatteessa uusi opittava rakentuu aina aiemmin opitun varaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 1 –opintojaksolle ei voi osallistua ennen Johdatus suomalaiseen viittomakieleen -opintojakson suorittamista. Samoin Tulkkaus 1 -opintojakson suorittaminen vaaditaan ennen Tulkkaus 2 -opintojakson suorittamista ja niin edelleen. Erityyppiset opetuskokonaisuudet on koottu siten, että seuraavissa opintojaksoissa syvennetään ja laajennetaan aiemmin opittua.

Opetuskieli voi vaihdella opintojaksoissa vuosittain siten, että opetusta voidaan antaa yhdessä opintojaksossa sekä suomen kielellä että suomalaisella viittomakielellä tai pelkästään suomenkielellä tai suomalaisella viittomakielellä. Kyseisen opintojakson opetuskieli riippuu mm. siitä, onko opettava lehtori tai tuntiopettaja äidinkieleltään suomenkielinen vai viittomakielinen. Opintojakson vastaava lehtori voi määrätä sen, että myös viittomakielentaitoiset äidinkieleltään suomenkieliset lehtorit tai tuntiopettajat käyttävät opetuskielenään viittomakieltä. Kussakin opintojaksossa käytettävä kieli selviää opintojakson alussa käytävässä opintojakson ryhmähopsaus-keskustelussa.

OPETUSSUUNNITELMAN RAKENNE

Työelämän kehittämisopinnot 30 op			
Kehittämistyön menetelmät 1 5 op	Kehittämistyön menetelmät 2 10 op	Opinnäytetyö 15 op	
Vapaasti valittavat opinnot 10 op			
Ammatilliset suuntautumisopinnot 30 op			
Pedagogiikka 30 op	Tulkkaus 30 op		
Pedagogiikka (Teoria) 5op	Tulkkaus ja Kääntäminen (Teoria) 5 op		
Pedagogiikka (Harjoittelu) 10 op	Tulkkaus (Harjoittelu) 10 op	Kääntäminen (H) 10 op	Monimuotoinen tulkkaus eri asiakasryhmille (H) 10 op
Ammatillinen kasvu ja työelämätaidot 5 op SVK ja vv IV 5 op (Suuntautumisen ammattikieliet) Viitotun kielen syventävät taidot 5 op (suunt. ammattik.) TAI Viitottu puhe 5 op			

Viittomakielentulkin ammatilliset opinnot 75 op		
Kääntäminen 15 op	Tulkkaus 60 op	
Ammattikielten opinnot 80 op		
Suomalainen viittomakieli 50 op	Suomen kieli 20 op	Vieraat kielet 10 op
Yhteiset opinnot 15 op		
Ammatillaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi 5 op Yhteiskunta- ja työelämätoimijuus 5 op Suomenkieli ja viestintä 5 op		

OPETUSSUUNNITELMAN SISÄLTÄMÄT PAKOLLISET HARJOITTELUT (30 op)*

OPINTOJAKSO	OPINTO-PISTEET	SIJOITTUMINEN OPINTOIHIN	FOKUS
Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 1	2 op	1. vuosi/kevät	Kieli- ja kulttuuriharjoittelu
Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 2	3 op	2. vuosi/kevät	Kieliharjoittelu
Tulkkaus 4	5 op	2. vuosi	Orientoituminen ammattialaan
Tulkkaus 10	5 op	3. vuosi	Tulkin ammattikuva
Tulkkaus 11	5 op	4. v/syksy	Viestintä ja vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa
Suuntautuminen 2	10 op	4. v/kevät	Vaihtelee suuntautumisen mukaan

* Opinnot voivat sisältää lisäksi lukuvuosittain vaihtuvan määrän muuta harjoittelua

YHTEISET MONIALAISET OPINNOT 15 op

Ammattilaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi (5 op)

Ammattilaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi (1/2; 4 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tuntee Humakin pedagogiset yleisperiaatteet ja käytänteet sekä oppimiskäsityksen
- ymmärtää itseohjautuvuuden ja opinnoista vastuun ottamisen merkityksen
- osaa käyttää oppimiseen liittyvää tieto- ja viestintätekniikkaa sekä avoimia oppimisympäristöjä* (sis. digitaalinen lukutaito ja humak pro.)
- osaa arvioida omaa oppimistaan sekä ammatillista kehitystään

Sisältö:

- opiskeluvalmiudet ja itsensä kehittäminen (sis. esteettömyys Humakissa, oppimisvaikeuksiin liittyvät tukimuodot, mahdollinen sopeuttaminen tai mukauttaminen)
- opiskelu Humakin oppimisyhteisöissä: Humakin-pedagogiikka ja -valmentaminen osana opiskeluprosessia, TKI-toiminnan perusteet, oppimiskäsitys, opiskelukäytänteet ja integratiivisen oppimisen tavoite
- tieto- ja viestintätekniisten välineiden ja avoimien oppimisympäristöjen käyttö Humakissa
- itsensä johtaminen, itseohjautuvuus, vastuu opinnoista ja ongelmanratkaisutaidot

Ammattilaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi (2/2; 1 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- kykenee kompetenssiperusteisesti suunnittelemaan ja arvioimaan omaa oppimistaan sekä ammatillista kehitystään läpi opintojen
- osaa laatia oman urasuunnitelmansa ja tehdä oman osaamisensa näkyväksi sekä arvioida sitä (sis. CV ja työhakemus).

Sisältö:

- syventävät opiskeluvalmiudet
- kehityskeskustelut ja tavoitteellinen itsensä kehittäminen
- syventävä itsensä johtaminen, itseohjautuvuus, vastuu opinnoista ja ongelmanratkaisutaidot
- ammatillisen kasvun kompetenssiperusteinen suunnittelu ja arviointi

Yhteiskunta- ja työelämätoimijuus (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa käyttää erilaisia vaikutusmahdollisuuksia Humakissa ja opiskelijayhteisössä
- ymmärtää ammattieettisesti kestävänsä työskentelyn merkityksen

- tietää opiskeluunsa ja tulevaan ammattiinsa liittyviä eettisiä periaatteita ja osaa tunnistaa ja etsiä ratkaisuja eettisiin kysymyksiin
- ymmärtää työ- ja toimintaympäristöjen monimuotoisuuden (esim. yrittäjäyys sekä siihen liittyvä toimintakulttuuri)
- tuntee suomalaisen yhteiskunnan päätös-, palvelu- ja vaikutusjärjestelmät
- ymmärtää ihmisoikeuksien, tasa-arvon edistämisen, vastuun ottamisen ja kestäväen kehittymisen periaatteiden merkityksen ja osaa toteuttaa kyseisiä periaatteita käytännön työssä
- ymmärtää verkostojen merkityksen oppimisessa ja ammatillisessa kontekstissa.

Sisältö:

- eettisyys ammatillisessa toiminnassa (eettiset ohjeet, sosiaalietiikka Humakissa)
- asioihin vaikuttaminen Humakissa (sis. Humakin laaturyhmä, opiskeluhuvinvointiryhmä)
- työ- ja toimintaympäristöjen monimuotoisuus
- yhteiskunnalliset päätös-, palvelu- ja vaikutusjärjestelmät
- ihmisoikeudet, vastuunottaminen ja kestäväen kehityksen periaatteet
- ammatilliset verkostot ja oppimisen verkostot.

Suomenkieli ja viestintä (5 op)

Puheviestintä (1 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa toimia työelämän erilaisissa viestintätilanteissa
- tietää omat vahvuutensa viestijänä ja saa välineitä kehittää taitojaan
- osaa synnyttää ja ylläpitää vuorovaikutusta viestintätilanteissa
- osaa antaa ja vastaanottaa palautetta
- tietää vaikuttavan viestinnän tehokeinoja ja osaa käyttää niitä omassa viestinnässään.

Sisältö:

- viestijäkuva ja viestintäkompetenssin kehittyminen
- esiintymisjännityksen hallinta
- vuorovaikutus viestintätilanteissa (kuunteleminen ja havaintojen tekeminen)
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- perusteleva ja vaikuttaminen
- havainnollistamisen taidot (sanaton viestintä, kielellinen havainnollistaminen, sisällön rakentaminen, havainnollistamisvälineet).

Kirjoitusviestintä (2 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa kirjoittaa AMK-opinnoissa vaadittavien tekstilajien vaatimusten mukaisesti
- tuntee tieteellisen tekstin erityispiirteet
- tuntee ja osaa laatia työelämän keskeisiä asiakirjoja
- osaa hankkia opintojen ja ammatillisen kehittymisen kannalta keskeistä kirjallisuutta ja hallitsee tiedonhaun ja käytön muotoja ja menetelmiä.

Sisältö:

- AMK-kirjoittaminen
  - asiatyö
  - kielenhuolto
  - tekstihuolto
  - keskeiset tekstilajit
  - verkkoviestintä ja sosiaalinen media (mm. sähköposti, nettietiketti ja blogikirjoittaminen)
- lähdekäytännöt, tieteellisen tekstin piirteet
- työelämän asiakirjat (paitsi CV ja työhakemus)
- asiantuntijan tiedonhankinta (verkkokurssi).

Ryhmäviestintä (2 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tunnistaa erilaisia ryhmiä ja ryhmäprosesseja ja osaa toimia erilaisissa ryhmissä
- ymmärtää osallistumistapoja, rooleja ja rakenteita ryhmissä ja osaa huomioida niitä omassa viestinnässään
- hallitsee tavoitteellisen ryhmätyöskentelyn ja osaa toimia ongelmatilanteissa rakentavasti
- tuntee keskeiset neuvottelustrategiat ja kokouskäytännöt sekä osaa toimia niiden mukaisesti.

Sisältö:

- erilaiset ryhmät ja niiden tunnuspiirteet
- osallistumistapoja ja rooleja ryhmäviestintätilanteissa
- ryhmän rakenteet ja ryhmäprosessit
- tavoitteen huomioiminen ryhmätoiminnassa (oppiminen, monialainen yhteistyö, kriisiviestintä jne.)
- ongelmaratkaisu- ja päätöksentekotaidot
- kokoustaidon ja neuvottelutaidon perusteet.

AMMATTIKIELTEN OPINNOT 80 op

Suomalainen viittomakieli 50 op

Suomalaisen viittomakielen opintojaksoissa painottuu vuorovaikutuksellinen kielen oppiminen. Ensimmäisenä vuotena opintoja on 20 op, toisena 15 op, kolmantena 10 op ja neljäntenä 5–10 op.

Ensimmäisen vuoden tavoitteena on, että opiskelija löytää strategioita viitotun kielen oppimiseen, tutustuu suomalaisen viittomakielen oppimateriaaleihin ja sanakirjoihin, oppii viestimään suomalaisella viittomakielellä arkielämän tilanteissa ja tutustuu monipuolisesti kuurojen kulttuuriin. Ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen opiskelija saavuttaa suomalaisen viittomakielen kielitaidon keskimäärin tasolla A2. Ensimmäisenä vuonna kielitaitoa ei arvioida numeerisesti, vaan oppimiseen ja kehittymiseen pyritään antamaan aikaa. Viiden opintopisteen kieli- ja kulttuuriharjoittelu on jaettu ensimmäisen ja toisen vuoden opintojaksoihin.

Toisena vuonna opetuksessa käytetään systemaattisemmin kielentutkimuksen käsitteistöä oppimisen tukena. Opiskelija tutustuu suomalaisen viittomakielen rakenteeseen ja viitotun kielen tutkimukseen liittyviin käsitteisiin. Aluksi analysoidaan viitottuja tekstejä ja harjoitetaan kielen ymmärtämistä, loppuvuodesta keskitytään kielen tuottamistaitojen kehittämiseen. Erityisesti ymmärtämistaitojen kehittymisen tavoitteena on taso B1, sosiolingvististen taitojen osalta ei vielä odoteta niin nopeaa kehitystä. Opiskelija tutustuu taktiiliviittomisen rakenteeseen ja viitottuun suomeen kommunikaatiomenetelmänä.

Kolmannen vuoden opinnoissa kiinnitetään huomiota tulkkauksen opinnoissa tarvittavien aihealueiden hallintaan. Opiskelijalla on hyvä suomalaisen viittomakielen yleiskielen taito, ja kielitaito alkaa olla tasolla B1–B2. Opiskelija paneutuu viitotun kielen variaatioihin ja kykenee muuttamaan jonkin verran viittomistaan eri-ikäisten viittojen kanssa. Opinnoissa tutustutaan kansainväliseen viittomiseen, viittomakieliseen taiteeseen, mutta myös viitottujen kielten tutkimukseen.

Neljäntenä vuonna opiskelija oppii analysoimaan ammatti-identiteettiään ja rooliaan viittomakielisessä yhteisössä. Opiskelijalla on realistinen käsitys omasta kielitaidostaan ja työvälineet sen kehittämiseen. Tavoitteina on, että opiskelija osaa tuottaa ja ymmärtää vaativia kielen rakenteita ja idiomaattisia ilmauksia, osaa opiskella erityisalojen viittomistoa, tietää uusimmista suomalaisen viittomakielen tutkimusta koskevista julkaisuista ja osaa soveltaa niiden tietoja oman kielitaitonsa kehittämiseen. Kielenkäytössään opiskelija on joustava ja pystyy sopeutumaan keskustelussa tavallisiin puheen suunnan, tyylin ja painotusten muutoksiin. Neljännen opiskeluvuoden jälkeen opiskelija saavuttaa suomalaisen viittomakielen kielitaidon keskimäärin tasolla B2.

Kaksi viimeistä suomalaisen viittomakielen opintojaksoa kuuluu suuntautumisopintoihin. Niistä toinen on sisällöltään muokattavissa opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden mukaan.

Johdatus suomalaiseen viittomakieleen (10 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa opiskella viitottua kieltä ja käyttää sanakirjoja
- osaa viittomakielisen viestinnän perusteet, kuten eleiden ja katseen käytön
- osaa keskustella äidinkielen kanssa itselleen tutuista asioista
- tietää suomalaisen viittomakielen sanastosta ja rakenteesta perusasiat
- tietää kuurojen yhteisöstä perusasiat
- tietää kielen oppimisen ja tulkin käytön perusteet.

Sisältö:

- tutustuminen suomalaiseen viittomakieleen ja kuurojen kulttuuriin
- eleiden käyttö visuaalisessa viestinnässä
- suomalaisen viittomakielen rakenteen perusteet
- fraasit, numeraalit, uudet sormiaakkoset, yleisimmät nominaalit ja verbaalit, nonmanuaaliset osat
- sanakirjojen käyttö, viitotun kielen oppimisstrategiat
- tulkin käyttö.

Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 1 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee suomalaisen viittomakielen keskimäärin tasolla A2 (eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot)
- osaa ilmaista tunteitaan ja ajatuksiaan suomalaisella viittomakielellä
- osaa arvioida omaa kielitaitoaan
- ymmärtää tutuissa aiheissa erilaisia viittomistyylejä
- tietää kattavasti viittomakielisestä viestinnästä ja erilaisista viittomistyyleistä sekä eleiden käytöstä
- tietää oman kulttuurinsa tavoista ja osaa vertailla kulttuuriaan muihin kulttuureihin.

Sisältö:

- erilaisten kielenkäyttäjien viittomistyylit ja idiolektiset piirteet
- kulttuurienvälinen viestintä
- kielen käyttö erilaisissa tilanteissa: vuoden kulku, merkkipäivät ja juhlat
- vanhat sormiaakkoset, perusviittomistoa, verbaalit ja kuvailevat ilmaisut
- kielitaitojen itsearviointi.
-

Kuurojen historia ja kulttuuri (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tietää, mitä on viittomakielisyys ja kuurous sekä sosiokulttuurisesta että lääketieteellisestä näkökulmasta
- osaa pohtia suomalaisen viittomakieliyhteisön ja viittomakielten syntyä, kehitystä ja vaiheita
- tietää, millainen on Suomen viittomakielisten asema
- tietää perusteita kaksi- ja monikielisydestä.
- Sisältö:
- kuurous kielellisenä, lääketieteellisenä ja kulttuurisena ilmiönä
- Suomen viittomakielten kielipolitiikka, YK:n vammaisten ihmisoikeusjulistus
- Suomen viittomakielisten historia
- suomenruotsalaisten viittomakielinen yhteisö
- kuurous ja viittomakielisen yhteisön tulevaisuuden haasteet.

Suomalaisen viittomakielen rakenne 1 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tietää suomalaisen viittomakielen rakenteen ja käytön perusteet, kuten tekstin sidostamisen, kielen ja eleiden yhdistämisen, katseen, osoituksen ja tilan käytön
- osaa analysoida kieltä eli poimia rakenteeseen ja kielen käyttöön liittyviä ilmiöitä näkemässään kielessä ja ymmärtää niiden avulla myös vaikeita tekstejä
- hallitsee suomalaisen viittomakielen kielioppiin ja kielen tutkimukseen liittyvät käsitteet
- ymmärtää suomalaisen viittomakielen yleiskieltä hyvin ja erilaisia variaatioita melko hyvin
- osaa eritellä viittoman rakenteen ja kirjata viittomia.

Sisältö:

- viittomakielen ymmärtämisen harjoittelu, viitotun tekstin lukutaito
- kielen tutkimuksen käsitteistö

- suomalainen viittomakieli eri tasoilla: fonetiikka, fonologia, morfologia, syntaksi, leksikko, semantiikka, eleiden osuus kielessä, sosiolingvistiikka; erityisesti ymmärtämisen osalta
- viitottujen kielten kirjoitusjärjestelmät
- viitotun tekstin analyysi.

Suomalaisen viittomakielen rakenne 2 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee suomalaisen viittomakielen rakenteen ja käytön perusteet, kuten tekstin sidostamisen, kielen ja eleiden yhdistämisen, katseen, osoituksen ja tilan käytön
- osaa käyttää edellä mainittuja omassa kielessään, mm. melko hyvä tilankäyttö, asioiden välisten suhteiden ilmaiseminen lause- ja tekstitasolla, ajan ilmaiseminen, viittomien muodostuminen
- osaa keskustella viittoon kouluun, opiskeluun ja yhteiskunnan palveluihin liittyvistä asioista
- tietää kuurosokeiden käyttämistä viittomakielen variaatioista.

Sisältö:

- yleiskieli, asiatekstien tuottaminen suomalaisen viittomakielen yleiskielellä
- suomalaisen viittomakielen kielen variaatiot ja muokkaaminen
- suomalainen viittomakieli eri tasoilla: fonetiikka, fonologia, morfologia, syntaksi, leksikko, semantiikka, eleiden osuus kielessä, sosiolingvistiikka; erityisesti tuottamisen osalta
- taktiiliviittominen ja kuurosokeiden käyttämät viittomakielen variaatiot
- koulumaailmassa käytettävä suomalainen viittomakieli.

Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 2 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee suomalaisen viittomakielen vähintään tasolla A2, osittain tasolla B1 (eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot)
- osaa pohtia suomalaisen viittomakielen kerrontakulttuuria, suomalaisen viittomakieliyhteisön kaksi- ja monikielisyttä sekä viittomakielisten asemaa Suomessa eri näkökulmista
- osaa arvioida sosiolingvistisiä ja vuorovaikutustaitojaan sekä huomioida kehittämistarpeitaan
- osaa muokata tuottamaansa kieltä mm. esiintymistilanteeseen sopivaksi
- osaa arvioida omaa kielitaitoaan eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoihin verraten
- tietää, millaista on koodinvaihto ja kielten välinen vaikutus erityisesti SVK:n ja kommunikaatiomenetelmänä käytettävän viitotun suomen välillä
- tietää melko paljon kuurojen kulttuurin tavoista, kielenkäytöstä, asenteista ja arvoista ja osaa verrata niitä omaan kulttuuriinsa.

Sisältö:

- kuurojen kulttuuri, monikielisyys ja -kulttuurisuus syventävällä tasolla
- suomalaisen viittomakielen luova käyttö ja tunneilmaisut
- viittomakielisten asema
- viittomakielinen vuorovaikutus erityisesti terveydenhuollon näkökulmasta
- oman kielen mukauttaminen ja muuntaminen, kielitaidon arviointi.

Suomalaisen viittomakielen rakenne 3 (5 op)

Tavoitteet:

Opiskelija:

- hallitsee suomalaisen viittomakielen rakenteen perusteet, tämä näkyy mm. selkeissä kieltomuodoissa ja ajallisissa ilmaisuissa, passiivisen käden ja oman kehon käytössä, eri verbaalityyppien hallinnassa
- osaa kiinnittää huomiota artikulaatioon
- osaa poimia viitotusta tekstistä uusia kiinteitä ja kuvailevia viittomia ja erottaa viitotuista teksteistä yksityiskohtia
- osaa vertailla suomalaista viittomakieltä ja muita viitottuja kieliä
- tietää suomalaisen viittomakielen tutkimuksen ja historiallisen kehityksen piirteet ja viittomien muodostumisen perusteet.

Sisältö:

- suomalaisen viittomakielen rakenteiden käsittely erilaisten teemojen kautta, mm. terveydenhoito, sosiaalitoimen palvelut, harrastukset, juhlat, uskonnolliset tilaisuudet
- kuvailevien verbaalien luova käyttö
- tutustuminen maailman eri viitottuihin kieliin.

Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 3 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee suomalaisen viittomakielen keskimäärin tasolla B1 (eurooppalaisen viitekehityksen taitotasot)
- osaa erottaa suomalaisen viittomakielen variaatioita ja erilaisia tekstilajeja
- osaa soveltaa ja muokata käyttämäänsä kieltä viittoessa eri-ikäisille viittomakielisille ja eriluonteisissa tilanteissa
- tietää kansainvälisen viittomisen perusteet ja osaa soveltaa niitä käydessään lyhyitä keskusteluja sellaisten viittomakielisten kanssa, jotka eivät osaa SVK:ta
- osaa analysoida suomalaisen viittomakielen esittävää taidetta ja kulttuuri- ja sosiaalishistoriaa.

Sisältö:

- suomalaisen viittomakielen rakenteiden käsittely erilaisten teemojen kautta, mm. koulu, opiskelu, työelämä, institutionaaliset tilanteet
- suomalaisen viittomakielen variaatiot sosiolingvistisestä näkökulmasta ja tekstilajit
- suomalaisen viittomakielen taidelajit ja viittomakielinen teatteri
- kansainvälisen viittomisen perusteet.

Suomalaisen viittomakielen rakenne 4 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa tuottaa ja ymmärtää vaativia kielen rakenteita ja idiomaattisia ilmauksia
- osaa opiskella erityisalojen viittomistoa
- osaa tuottaa koherenttia, sidosteista ja hyvin artikuloitua kieltä

- osaa muokata kieltään monipuolisesti, mm. tieteellinen viittominen, vuorovaikutus lasten kanssa
- osaa reflektoida tuottamaansa tekstiä erityisesti foneettisella, morfologisella ja semanttisella tasolla
- tietää suomalaisen viittomakielen oppimisen ja omaksumisen perusteet
- tietää uusimmista suomalaisen viittomakielen tutkimusta koskevista julkaisuista ja osaa soveltaa niiden tietoja oman kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältö:

- viitottujen kielten tutkimukset ja analysointi, erityisesti fonologia, morfologia, syntaksi ja semantiikka
- viitotut kielet maailmalla: kognitiivisesta kielikäsitelmästä
- uusimmat tutkimustiedot suomalaisesta viittomakielestä
- erityisalojen viittomistoa
- vuorovaikutus lasten ja nuorten kanssa.

Suomen kieli 20 op

Mottona viittomakielentulkin suomen kielen ja viestinnän opinnoissa on ”uskalluksesta asiantuntijuuteen”.

Viittomakielentulkin koulutuksessa suomen kielen opintojaksojen tavoitteena on kehittää opiskelijan suomen kielen viestintä- ja vuorovaikutustaitoja siten, että opiskelija valmistuttuaan pystyy toimimaan tarkoituksenmukaisesti työelämän erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa.

Opiskelija ymmärtää suomenkielisen viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden moninaisuuden, tilanteiden vaihtelun ja kielellisten ilmiöiden ja kielen muutoksen vaatimukset tulkin työssä.

Opiskelija oppii analysoimaan ja ymmärtämään erilaisten puhuttuja ja kirjoitettuja diskursseja ja tekstimaailmojen semanttisia merkityksiä ja viestinnän syvämerkityksiä.

Opiskelija ymmärtää institutionaalisen vuorovaikutuksen osana viittomakielentulkin ammattia. Opiskelija osaa ottaa huomioon erilaisten kulttuurien kielimaailmojen piirteitä ja toimia monikulttuurisissa viestintätilanteissa tarkoituksenmukaisella ja ammatillisesti perustellulla tavalla.

Opiskelija saa keinot ja halun kehittää suomen kielen ja viestinnän taitojaan osana omaa ammattitaitoaan jo opiskeluaikana sekä myöhemmin myös jatkuvasti työelämässä.

Suomen kielen ja viestinnän opinnoissa korostuu opiskelijan suullisen viestinnän taitojen osuus.

Tavoitteena on koheettinen jatkumo. Ensimmäisenä vuotena saadun rohkeuden sekä perustietojen ja taitojen kehittämistä ja syventämistä jatketaan, kunnes neljäntenä vuonna on saavutettu viittomakielentulkin työssä tarvittavat asiantuntijamaiset viestintä- ja vuorovaikutustaidot.

Opiskelijan suomen kielen taitojen kehittymiseen vaikuttavat oleellisesti myös tulkkauksen ja kääntämisen opintojaksot.

Suomen kieli 1: Viestintä ja vuorovaikutus (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää äidinkielen ja identiteetin merkityksen ja kielen, maailman, yhteiskunnan ja vallan välisiä suhteita
- ymmärtää kaksi- ja monikielisyyden ja -kulttuurisuuden käsitteet
- ymmärtää viestintäkompetenssin merkityksen
- tietää luovan kirjoittamisen tekstilajeja ja eri tekstilajien rekistereitä ja rakenteita
- ymmärtää erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien analysoimisen merkityksen
- osaa käyttää esiintymis- ja ilmaisutaitojaan sekä puhetekniikkaa osana viestintää
- ymmärtää rakentavan palautteen ja vertaisarvioinnin merkityksen osana viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Sisältö:

- kieli, ajattelu, äidinkieli ja identiteetti
- kaksi- ja monikielisyys, kulttuurienvälinen viestintä
- viestintäkompetenssi
- kieli, yhteiskunta ja valta
- esiintymis- ja ilmaisutaito
- puhetekniikka (artikulaatio, hengitystekniikka, äänenhuolto, ääni työvälineenä)
- palautteen antaminen, vastaanottaminen, vertaisarviointi
- kirjallisen ja suullisen viestinnän ja vuorovaikutuksen arvioiminen ja analysoiminen
- luova kirjoittaminen (fiktiiviset, kaunokirjalliset, lyyriset tekstit)
- tekstilajien rekisterit ja rakenne ja tekstien analysoiminen.

Suomen kieli 2: Asiatyyliden hallinta (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen viestinnän ja vuorovaikutuksen periaatteet kasvokkais- ja verkkoviestinnässä
- osaa tuottaa ja ymmärtää erilaisia työelämän asiatyylisiä tekstejä ja viestintää
- tietää selkokielen periaatteet ja ymmärtää selkeän viestinnän merkityksen
- tietää suomen kielen ajallisen, alueellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen variaation muotoja
- tietää suomen kielen kulttuurisia piirteitä ja osaa kieleen kuuluvia idiomeja, kielikuvia, sanontoja ja sivistyssanoja.

Sisältö:

- työelämän asiatyyliset tekstilajit: työelämän asiakirjat, raportit, tiivistelmä ja verkkoviestintä
- suomen kielen ajallinen, paikallinen, sosiaalinen ja kultturaalinen variaatio
- suomen kielen kielikuvat, metaforat, sanonnat, sivistyssanat
- selkokieli (kirjallinen ja suullinen)
- tehokas ja tarkoituksenmukainen viestintä ja esim. Gricen maksimit
- ammatillinen viestintäosaaminen.

Suomen kieli 3: Tekstit ja diskurssit (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tietää teksti- ja diskurssianalyysin perusteet ja osaa hyödyntää niitä erilaisten tekstin tulkinnassa

- ymmärtää pragmatiikan ja kielen tilanteisen käytön merkityksen viestinnässä
- osaa käyttää diskurssistrategioita
- ymmärtää semantiikan ja semiotiikan perusteita ja ulottuvuuksia merkityksien tulkinnassa
- osaa kielikohteliaisuuden strategioita
- ymmärtää synonymian, homonymian ja polysemian ilmiöt suomen kielessä.

Sisältö:

- tekstilingvistiikka, tekstianalyysi ja diskurssianalyysi
- multimodaalisuus ja keskustelunanalyysi
- diskurssi ja diskurssi-strategiat
- tekstin syvämerkitys
- semiotikka ja semantiikka
- kielikohteliaisuus
- pragmatiikka, kielen tilanteinen käyttö
- synonymia, homonymia, polysemia.

Suomen kieli 4: Suomen kieli viittomakielentulkin työkielenä (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää puhutun suomen kielen piirteet ja muodot
- hallitsee suomen kielen eri rekisterit ja tilanteisen variaation
- ymmärtää normatiivisuuden merkityksen ja hallitsee institutionaalisen suomen kielen käytön
- hallitsee vuorovaikutuksisuuden ja keskustelun strategiat
- osoittaa viestinnässään asiantuntijamaisuutta ja viittomakielen tulkin ammatissa tarvittavaa viestintäkompetenssia
- tietää asiantuntijaviestinnän ja viestintäkompetenssin periaatteet ja osaa käyttää niitä viestinnässään.

Sisältö:

- puhutun suomen kielen piirteet ja muodot
- suomen kielen rekisterit
- tilanteinen variaatio
- keskustelun strategiat
- suomen kielen normatiivisuus
- viestintäkompetenssi ja viestintäkompetenssin saavuttaminen
- vuorovaikutuksellisuus
- työelämäviestintä ja asiantuntijaviestintä.

Vieraat kielet: Ruotsi ja Englanti 10 op

Englanti (5op)

Englannin kielen vaatima edeltävä osaaminen: Opiskelija kykenee kommunikoimaan arkielämän tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti englannin kielen (oletuslähtötaso Eurooppalaisen viitekehyksen taitotaso B2) keskeiset rakenteet halliten.

Englannin kielen 5 op:n opintokokonaisuus jakaantuu kahteen kokonaisuuteen:

- Ammatillinen englanti (2 op)
- Syventävä ammatillinen englanti (3 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa käyttää oman alansa sanastoa aktiivisesti sekä suullisesti että kirjallisesti
- osaa viestiä moniammatillisissa työyhteisössä sekä suullisesti että kirjallisesti englannin kielellä
- osaa toimia erilaisissa kansainvälisissä ammatillisissa tilanteissa englannin kielellä
- osaa toimia erilaisissa haastattelu- ja ohjaustilanteissa englannin kielellä
- selviytyy työnhausta englanniksi ja osaa esitellä toimintaympäristöään ja työtehtäviään englannin kielellä
- osaa hankkia tietoa erilaisista englanninkielisistä oman alan lähteistä
- ymmärtää asiatyylin ja puhekielen eron ja osaa käyttää niitä asianmukaisesti.

Sisältö:

- kirjallinen ja suullinen viestintä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. raportointi, neuvottelut, puhelinkeskustelut, sähköposti, työnhaku)
- erilaiset ohjaus-, haastattelu- ja neuvontatilanteet
- oman alan tiedon hankinta ja hyödyntäminen ammattitaidon ylläpitämisessä

Ruotsi (5 op)

Ruotsin kielen vaatima edeltävä osaaminen: Opiskelija pystyy kommunikoimaan arkielämän tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti ruotsin (oletuslähtötaso Eurooppalaisen viitekehyksen taitotaso B1) perusrakenteet halliten. (Muualla kuin Suomessa koulusivistyksensä saaneet opiskelevat ruotsin sijasta suomea).

Ruotsin kielen 5 op:n opintokokonaisuus jakaantuu kahteen kokonaisuuteen:

- Ammatillinen ruotsi (2 op)
- Syventävä ammatillinen ruotsi (3 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa käyttää oman alansa sanastoa aktiivisesti sekä suullisesti että kirjallisesti
- osaa viestiä moniammatillisissa työyhteisössä sekä suullisesti että kirjallisesti ruotsin kielellä
- osaa toimia erilaisissa kansainvälisissä ammatillisissa tilanteissa ruotsin kielellä
- osaa toimia erilaisissa haastattelu- ja ohjaustilanteissa ruotsin kielellä
- selviytyy työnhausta ruotsiksi ja osaa esitellä toimintaympäristöään ja työtehtäviään ruotsin kielellä
- osaa hankkia tietoa erilaisista ruotsinkielisistä oman alan lähteistä
- ymmärtää asiatyylin ja puhekielen eron ja osaa käyttää niitä asianmukaisesti.

Sisältö:

- kirjallinen ja suullinen viestintä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. raportointi, neuvottelut, puhelinkeskustelut, sähköposti, työnhaku)
- erilaiset ohjaus-, haastattelu- ja neuvontatilanteet
- oman alan tiedon hankinta ja hyödyntäminen ammattitaidon ylläpitämisessä

VIITTOMAKIELENTULKIN AMMATILLISET OPINNOT 75 op

Tulkkaus 60 op

Tulkkauksen opintojaksot on jaettu kolmeen osa-alueeseen:

Tulkkauksen perusteet: Tulkkaus 1–3 (15 op). Kyseisten opintojaksojen tarkoitus on antaa opiskelijoille perusymmärrys ja tieto tulkkauksesta ja viittomakielen tulkin ammatillisuudesta. Lisäksi kyseisten opintojaksojen aikana opiskellaan opastusta, kuvailua ja viitottua puhetta.

Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit tulkkaustoimeksiannoissa: Tulkkaus 5–9 (25 op). Kyseisissä opintojaksoissa keskitytään tarkastelemaan tulkin tehtäviä erilaisten toimintaympäristöjen ja -kulttuurien yhteydessä. Kaikissa näissä opintojaksoissa on olennaista ottaa selvää kulloinkin käsillä olevan alan keskeinen käsitteistö, asiakirjat, tekstit ja diskurssi. Lisäksi tavataan eri aloja edustavia asiantuntijoita sekä tarkastellaan eri aloihin liittyviä tilanteita. Tavoitteena on selvittää, mitkä ovat tyypillisimmät vuorovaikutus- ja viestintätilanteet tarkastelun kohteena olevissa toimintaympäristöissä ja toimintakulttuureissa, sekä ymmärtää, millaisia vaatimuksia niihin liittyy tulkin työn näkökulmasta. Toimeksiannoissa tulee hahmottaa tilanteen tarkoitus, osalliset sekä heidän tilanteeseen liittyvät tavoitteensa. Lisäksi tulee tunnistaa eri tilanteisiin liittyvät kielelliset, tulkkaukseen liittyvät sekä asiasisällön hallintaan liittyvät vaatimukset ja niiden suhde omaan osaamiseen.

Tulkkauksen harjoittelu: Tulkkaus 4, 10 ja 11 (15 op). Näiden opintojaksojen aikana opiskelijat tekevät harjoittelut kentällä. Harjoittelu on tavoitteellista toimintaa, jonka tarkoituksena on mm. kehittää opiskelijan kykyä yhdistää oppimiaan tulkin ammattitaidon eri osa-alueita tosielämän tilanteissa.

Kaikkien tulkkauksen opintojaksojen lähtökohtana ja tavoitteena on kouluttaa opiskelijoista ammattilaisia, jotka toimivat tulkkeina erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa. Tulkin tehtävä on mahdollistaa kommunikaatio ja edistää sitä. Vuorovaikutus- ja viestintätilanteisiin liittyvää herkkyyttä, sujuvuutta ja osaamista ovat kaikkien tulkkauksen opintojaksojen läpi kantava tavoite ja sisältö.

Tavoitteena tulkkauksen opintojaksoissa on se, että opiskelijat oppivat näkemään tehtävänsä vaihtelevissa viestintätilanteissa. Vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa vaadittavaa sensitiivisyyttä ja tilanneherkkyyttä harjoitellaan kaikissa tulkkauksen opintojaksoissa. Opiskelijoiden tulee oppia mukauttamaan toimintaansa ammattieettisesti kestäväällä tavalla tilanteen vaatimusten mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden on opittava mukauttamaan omaa toimintaansa ja osaamistaan erilaisissa tilanteissa, jotta he kykenevät tuottamaan laadukasta asiakaspalvelua.

Tulkkaus 1: Tulkkauksen perusteet I, Johdatus tulkkaukseen (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää tulkkauspalveluiden historiaa ja keskeisintä lainsäädäntöä sekä tulkkauspalvelujärjestelmän kokonaisuuden
- kykenee tarkastelemaan tulkkausta monitieteisesti
- ymmärtää tulkkauksen peruseräilyä
- ymmärtää muistin merkityksen ja osaa kehittää muistiaan tulkkauksessa

- ymmärtää, mitkä ovat asioimistulkin perustehtävät, ja tietää, millaisissa toimintaympäristöissä asioimistulkkausta tapahtuu
- tietää korvan anatomiaan ja kuulemiseen liittyvät perusasiat sekä kuulemisen apuvälineitä
- osaa kuvailun ja sosiaalishaptisen kommunikaation perusteita.

Sisältö:

- Tulkkkaus
  - Tulkkkauspalvelut historiallisesta, lainsäädännöllisestä ja järjestämisen näkökulmasta
  - Tulkkauksen tutkimus, eri tieteenalojen näkemyksiä tulkkauksesta ja erilaisia tulkkausmalleja
  - Tulkkauksen peruskäsitteitä, -menetelmiä ja -prosesseja
  - Muistin merkitys, ylläpito ja kehittäminen
  - Asioimistulkin perustehtävät ja asioimistulkkauksen toimintaympäristöt
  - Korva, kuuleminen ja kuulemisen apuvälineet
- Kuvailu ja sosiaalishaptinen kommunikaatio

Tulkkkaus 2: Tulkkauksen perusteet II, Ammatillisuus (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tietää tulkin työn eettiset periaatteet ja sen, millaisen pohjan ammattisäännöstö luo erilaisissa tilanteissa työskentelylle
- ymmärtää tulkin tehtävän erilaisissa toimeksiannoissa
- ymmärtää, millaisia tekijöitä on vaikuttamassa erilaisissa tilanteissa, asiakaskontakteissa ja työyhteisöissä työskentelyyn
- ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttavat työn kuormittavuuteen
- ymmärtää reflektoinnin merkityksen laadukkaan tulkkaustoiminnan näkökulmasta
- kykenee tulkkaamaan konsekutiivisesti helpohkoissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- osaa opastaa turvallisesti.

Sisältö:

- Ammatillisuus
  - Ammattietiikka ja -säännöstö
  - Viittomakielentulkin ammattikuva
  - Tulkin tehtävä erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa/toimeksiannoissa
  - Muiden tulkattuun viestintä- ja vuorovaikutustilanteeseen osallistuvien ihmisten tehtävät, toiminta ja vastuut
  - Asiakaspalvelu
- Työhyvinvointi
- Reflektointi
  - Käyttöteoria
  - Tulkin vallankäyttö tulkkaustilanteissa
  - Sanattoman viestinnän merkitys
- Konsekutiivitulkkaus
- Opastuksen perusteet

Tulkkkaus 3: Tulkkauksen perusteet III, Työelämäosaaminen (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tietää tulkkaustyön keskeiset teoreettiset ja käytännölliset lähtökohdat ja osaa soveltaa niitä tulkin työssä
- osaa jäsentää tulkkausprosessin ja kykenee hahmottamaan erilaisten toimeksiantojen asettamat vaatimukset tulkin tehtävälle ja tulkkausprosessille
- tietää tulkin työn kannalta keskeisiä tekniikoita ja erilaisia tulkkausstrategioita
- ymmärtää suunnittelu-, arviointi- ja sosiaalisten taitojen merkityksen tulkin työssä
- ymmärtää itsearvioinnin merkityksen oman taidon kehittämisen välineenä
- ymmärtää teoriassa simultaanitulkkaus periaatteita sekä vaatimuksia ja osaa tulkata helpohkoja dialogeja simultaanisti
- ymmärtää viitotun puheen perusteita ja kykenee selviämään yksinkertaisista viestintä- ja vuorovaikutustilanteista viitotulla puheella.

Sisältö:

- Simultaanitulkkaus
  - Suunnittelu- ja arviointitaidot sekä sosiaaliset taidot osana tulkin työtä
  - Tulkkausprosessi (viestin vastaanotto, analysointi, ymmärtäminen, viestin välittäminen)
  - Toimeksiantojen kannalta keskeisten tekniikoiden hallinta (esim. valmistautuminen, tarkentavien kysymysten tekeminen, stressin sietäminen)
  - Erilaiset toimeksiannot (erilaiset asiakkaat, viestintä- ja vuorovaikutustilanteet) sekä niiden tulkin tehtävälle, toiminnalle ja käyttämille menetelmille asettamat vaatimukset
  - Tulkkausstrategiat
  - Simultaanitulkkaus
  - Itsearviointi
- Viitotun puheen perusteet ja muita kommunikaatiomenetelmiä

Tulkkaus 4: Tulkkauksen harjoittelu I, Orientoituminen ammattialaan (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- kykenee hahmottamaan asioimistulkin tyypillisen työpäivän ja siihen liittyvät vaatimukset
- kykenee hahmottamaan eri asiakasryhmien tulkin tehtävälle asettamat ammattitaitovaatimukset
- tietää erilaisia toimintaympäristöjä, joissa asioimistulkausta tapahtuu, ja niiden tulkin toiminnalle asettamia vaatimuksia
- ymmärtää tulkkaustoimeksiantoihin liittyvien rakentavan palautteen antamisen ja vastaanottamisen periaatteet
- osaa tulkata simultaanisti helpohkoissa asioimistilanteissa, joihin on valmistautunut hyvin etukäteen
- kykenee analysoimaan omaa tulkkausprosessiaan ja ymmärtää itsearvioinnin merkityksen oman taidon kehittämisen välineenä.

Sisältö:

- Orientoituminen ammattialaan
  - Organisaatioon tutustuminen
  - Asiakasryhmät
  - Tulkatut tilaisuudet
  - Asioimistulkin työpäivä

- Erilaisiin toimintaympäristöihin tutustuminen
- Verastasviikko
  - Simuloidut asioimistulkaustilanteet (dialogi)
  - Teemaseminaarit keräilyharjoittelun keskeisistä sisällöistä
  - Oman taidon kehittäminen itsearvioinnin avulla
  - Oman tulkkausprosessin analysointi

Tulkkaus 5: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit: Sosiaaliseen ja yksityiselämään liittyvät tilanteet (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa toimia erilaisten sosiaaliseen ja yksityiselämään liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon kyseiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit
- osaa valmistautua erilaisiin sosiaaliseen ja yksityiselämään liittyviin toimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla
- ymmärtää pari-/tiimitulkkauksen periaatteet
- ymmärtää, mitä tarkoitetaan jaetulla asiantuntijuudella viittomakielentulkin työssä
- osaa tulkata dialogia tulkkaustilanteissa yksin ja parin kanssa
- ymmärtää, minkälaisia vaatimuksia erilaisten Suomessa toimivien uskontokuntien tilaisuuksissa tulkaaminen asettaa tulkin työlle
- tietää esittävän taiteen ja ohjelmallisten juhlien tulkkauksesta.

Sisältö:

- valmistautumisprosessi sosiaaliseen ja yksityiselämään liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta
- pari-/tiimitulkkaus, -työ
- jaettu asiantuntijuus viittomakielentulkin työssä sekä työyhteisössä että tulkkaustoimeksiantojen yhteydessä
- viittomakielentulkin yhteistyötaidot sekä työyhteisössä että tulkkaustoimeksiantojen yhteydessä
- Suomessa toimivia erilaisia uskontokuntia ja hengellisiä yhteisöjä tulkin työn näkökulmasta
- harrastuksia
- dialogin tulkkaus
- perhejuhlat esittävän taiteen ja ohjelmallisten juhlien tulkkaus.

Tulkkaus 6: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit*: Terveydenhuoltoon liittyvät tilanteet (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa toimia erilaisten terveydenhuoltoon liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon kyseiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit
- osaa valmistautua erilaisiin terveydenhuoltoon liittyviin toimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla
- osaa käyttää erilaisiin terveydenhuollon tulkkaustoimeksiantoihin liittyen sopivaa kieltä ja tulkkausmenetelmää
- hallitsee erilaisten terveydenhuoltoon liittyvien työympäristöjen tulkin työlle asettamien vaatimusten perusteet

- kykenee reagoimaan ja ratkomaan terveydenhuoltoon liittyvien tulkkaustoimeksiantojen aikana vastaantulevia ongelmia
- kykenee tietoisesti tarkastelemaan toimeksiantoa tilanteeseen osallistuvien asianosaisten näkökulmasta ja kantamaan vastuun tulkin tehtävästä tilanteessa
- osaa viestiä sisällön näkökulmasta täsmällisesti.

Sisältö:

- kontekstin mukainen ammattimainen vuorovaikutus ja viestintä
- terveydenhuolto ja siihen liittyvät tilanteet
- keskeiset terveydenhuoltoon liittyvät käsitteet, asiakirjat ja tekstit
- valmistautumisprosessi terveydenhuoltoon liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta
- tulkin tehtävä terveydenhuoltoon liittyvissä tulkkaustilanteissa
- taidon itsearviointi terveydenhuoltoon liittyvän vuorovaikutustilanteen tulkkauksesta.

Tulkkaus 7: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit: Koulu ja opiskeluun liittyvät tilanteet (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa toimia erilaisten koulunkäyntiin ja opiskeluun liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon kyseiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit
- osaa valmistautua erilaisiin koulumaailmaan ja opiskeluun liittyviin toimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla
- osaa käyttää erilaisissa koulukäyntiin ja opiskeluun liittyvissä tulkkaustoimeksiannoissa sopivaa kieltä ja tulkkausmenetelmää
- kykenee reagoimaan ja ratkomaan koulunkäyntiin ja opiskeluun liittyvien tulkkaustoimeksiantojen aikana vastaantulevia ongelmia
- osaa toimia tulkkina yksilö- ja pienryhmätilanteissa ja ottaa tasavertaisesti huomioon tilanteen osapuolet
- kykenee oman työn ja toiminnan realistiseen arviointiin
- ymmärtää tulkin tehtävän ja vastuun oman alansa asiantuntijana ja osaa tiedottaa viittomakielen tulkin työstä ja koulutuksesta.

Sisältö:

- erilaiset oppilaitokset työskentely-ympäristönä ja työyhteisönä
- erilaiset opiskeluun/koulunkäyntiin liittyvät tilanteet
- erilaiset oppijat asiakkaina
- keskeiset opiskeluun/koulunkäyntiin liittyvät käsitteet, asiakirjat ja tekstit
- valmistautumisprosessi opiskeluun/koulunkäyntiin liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta
- yksilö- ja pienryhmätilanteiden tulkkaus
- tulkkaustaidon ja oman toiminnan itsearviointi
- asiantuntijapuheenvuoro: tiedottaminen viittomakielen tulkin työstä ja koulutuksesta.

Tulkkaus 8: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit*: Institutionaaliset tilanteet (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa toimia erilaisten institutionaalisten tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon kyseiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit
- osaa valmistautua erilaisiin institutionaalsiin toimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla
- osaa käyttää erilaisissa institutionaalisissa tulkkaustoimeksiannoissa sopivaa kieltä ja tulkkausmenetelmää
- kykenee reagoimaan ja ratkomaan institutionaalisten tulkkaustoimeksiantojen aikana vastaantulevia ongelmia
- kykenee kääntämään erilaisia tekstejä tulkkaustoimeksiannon osana sekä hyödyntää ja soveltaa valmiita käännöksiä osana tulkkausta
- osaa tulkata hengellisiä tilaisuuksia.

Sisältö:

- institutionaaliset viestintä- ja vuorovaikutustilanteet
- tulkkaustoimeksiannot institutionaalisissa tilanteissa
- keskeiset institutionaaliset käsitteet, asiakirjat ja tekstit
- valmistautumisprosessi institutionaalisten tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta
- tulkkaustoimeksianto erilaisissa kaupallisissa yrityksissä
- autenttinen paritulkkaustoimeksianto hengelliseen tilaisuuteen (Suomen evankelis-luterilainen kirkko)
- käännökset ja käännöstyö osana tulkkaustoimeksiantoa.

Tulkkaus 9: Erilaiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit*: Työhön/työelämään liittyvät tilanteet (5 op)

Tavoitteet

- Opiskelija:
- hallitsee etätulkkauksen toimintaperiaatteet
- osaa toimia tulkkina viestintää ja vuorovaikutusta edistäen erilaisissa etätulkkauksilanteissa
- osaa toimia erilaisten työhön ja työelämään liittyvien tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon kyseiset toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit
- osaa valmistautua erilaisiin työelämään liittyviin toimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla
- osaa käyttää erilaisissa työhön ja työelämään liittyvissä tulkkaustoimeksiannoissa sopivaa kieltä ja tulkkausmenetelmää
- kykenee reagoimaan ja ratkomaan työhön ja työelämään liittyvien tulkkaustoimeksiantojen aikana vastaantulevia ongelmia
- osaa toimia tulkkina helpohkoissa kokouksilanteissa.

Sisältö:

- Tulkkaus ja teknologia
  - Etätulkkaus
- Työpaikkatulkkaus
  - Työelämään liittyvät erilaiset viestintä- ja vuorovaikutustilanteet

- Erilaiset työelämään liittyvät toimeksiannot
- Työpaikkatulkkaus erityispiirteet (esim. ammattislangi)
- Perustiedot ja -taidot kokoustulkkinäkökulmasta
- Keskeisiä työelämään liittyviä käsitteitä, asiakirjoja ja tekstejä (yleisiä ja erialoihin liittyviä)
- Valmistautumisprosessi työhön liittyvien tulkkaustoimeksiannoton näkökulmasta
- Seminaarit ja muut työhön liittyvät koulutustilaisuudet

Tulkkkaus 10: Tulkkauksen harjoittelu II, Työelämäosaaminen (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää, mistä tekijöistä tulkin ammattikuva muodostuu
- hallitsee tulkkauspalveluprosessin kokonaisuudessaan tulkkauspäätöksestä tulkkaustilanteeseen ja sen arviointiin
- kykenee toimimaan organisaation työyhteisössä ja alueen tulkkisyhteisössä kollegoitaan kunnioittaen ja yhteisöä kehittäen
- ymmärtää, millaiset säädökset ja sopimukset vaikuttavat tulkin työhön
- osaa tulkata erilaisissa asioimistulkkaus- ja luentotulkkaustilanteissa simultaanisti.

Sisältö:

- Harjoittelu
  - Harjoittelun kohteena: tulkin ammattikuva
  - Tulkin työtä säätelevät sopimukset ja säädökset
  - Tulkkauspalveluprosessi
  - Tulkkauspalveluita tuottavien yritysten toimintatavat
  - Viestintätekniikan hyödyntäminen tulkin muussa työssä
  - Tulkkauspalveluita tuottava yritys työyhteisönä
  - Käsitteistä työyhteisön jäsenenä ja osana kokonaisuutta sekä omien vastuiden ja velvollisuuksien tunnistaminen ja kantaminen
  - Viestintä tulkkausalan sidosryhmien kanssa
- Verstasviikko
  - Simuloidut luentotulkkaustilanteet (monologi)
  - Teemaseminaarissa erilaiset yritykset ja niiden toimintatavat, itsensä johtaminen, kollegiaalisuus sekä tulkin ammattikuva

Tulkkkaus 11: Tulkkauksen harjoittelu III, Asiakaspalvelu (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tuntee viittomakielen tulkin työoikeudelliset sopimukset
- kykenee hahmottamaan erilaisten tulkkausalan yritysten toimintatapoja
- osaa toimia erilaisten tulkkaustoimeksiannoton näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit
- ymmärtää tulkkaustoimeksiannoton liittyvän välitystoiminnan peruseräperiaatteet
- osaa käyttää erilaisissa tulkkaustoimeksiannoton sopivaa kieltä ja tulkkausmenetelmää
- kykenee reagoimaan ja ratkomaan tulkkaustoimeksiannoton aikana vastaantulevia ongelmia
- kykenee toimimaan tulkkina ammatillisesti ja ammattieettisesti kestäväällä tavalla.

Sisältö:

- Harjoittelu
  - Harjoittelun kohteena: viestintä ja vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa
  - Tulkkina erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
  - Tulkkauspalveluita tuottavat yritykset ja niiden toimintatavat
  - Tulkkaustoimeksiantojen välitys
  - Etiikka viittomakielen tulkin työssä
  - Viittomakielen tulkin professionaalisuus

Johdatus kirjoitustulkkaukseen (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa kymmensormijärjestelmän
- tietää kirjoitustulkin asiakasryhmät
- tietää, millainen on yksi toteutunut kirjoitustulkattu tilanne
- osaa luonnehtia kirjoitustulkin ammattia pääpiirteissään
- osaa kirjoittaa hyvää suomen kieltä.

Sisältö:

- suomen kielen oikeinkirjoitus
- kymmensormijärjestelmä
- lyöntinopeus
- kirjoitustulkkauksen asiakasryhmät
- kirjoitustulkkaus käytännössä
- kirjoitustulkkauksen peruspiirteitä.

Kääntäminen 15 op

Kääntämisen opintoja tarjotaan pakollisina opintoina (15 op), vapaasti valittavina opintoina (5 op) ja suuntautumisopintoina (30 op). Kaikille kuuluvissa kääntämisen opintojaksoissa keskitytään kielensisäiseen kääntämiseen (K1 5 op), kieltenväliseen kääntämiseen (K2 5 op) ja sanastotyöhön viittomakielentulkin työväliseinä (K3 5 op). Vapaasti valittava opintojakso (K4 5 op) ja kääntämisen suuntautumisopinnot (30 op) tarjoavat mahdollisuuden syventää aiemmissä kääntämisen opintojaksoissa omaksuttuja tietoja ja taitoja todellisten toimeksiantojen parissa.

Kaikissa kääntämisen opintojaksoissa tähdätään siihen, että opiskelijat saavat hyvät ammatilliset valmiudet toteuttamaan viittomakielentulkin työnkuvaan kuuluvia käännöstoimeksiantoja. Opintojaksoissa tarjotaan monipuolisia harjoitteita kääntämisen eri alueilta ja tehdään käännöstallenteita, esim. jälkiäänitys, tekstitys, asiatekstin kääntäminen yms. Kääntämisen opintojaksoissa hyödynnetään Humakin hankkeita ja ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden tarjoamia todellisia toimeksiantoja.

Kääntämisen opintojen tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää toimeksiantosuhteen tekijät ja osaa toimia käännöstyön parissa ammatillisella otteella sekä huomioi työssään eri asiakasryhmien tarpeita ja toiveita. Toisena tavoitteena on, että opiskelija osaa tehdä käännöksiä sekä itsenäisesti että käännöstyöryhmän jäsenenä. On tärkeää, että opiskelija ymmärtää käännösprosessin kokonaisuudessaan asiakaslähtöisenä toimintana ja osaa arvioida itseään kääntäjänä. Opintojaksoissa kiinnitetään huomiota työkielten hallinnan kehittämiseen ja itse- ja vertaisarviointiin käännösprosessin jokaisessa vaiheessa.

Kääntäminen 1: Kielensisäinen kääntäminen (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa kääntämisen keskeiset käsitteet
- ymmärtää kielensisäinen kääntämisen periaatteet
- tuntee kielensisäisen kääntämisen muodot (strategiat ja tekniikat)
- tietää kielensisäisen kääntämisen toimijat, toimintakentät ja asiakasryhmät.

Sisältö:

- kielensisäinen kääntäminen suomen kielessä
- kielensisäinen kääntäminen suomalaisessa viittomakielessä
- kielensisäinen kääntäminen ja tekstitys.

Kääntäminen 2: Kieltenvälinen kääntäminen (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tuntee kääntämisen historiaa ja teorioita
- ymmärtää kieltenvälisen kääntämisen periaatteet
- tuntee kieltenvälisen kääntämisen muodot (strategiat ja tekniikat)
- tietää kieltenvälisen kääntämisen toimijat, toimintakentät ja asiakasryhmät.

Sisältö:

- eri tekstilajien tekstien kääntämistä suomesta suomalaiseen viittomakieleen ja suomalaisesta viittomakielestä suomeen
- asiakirjat käännösten lähdemateriaalina
- käännös ja jälkiäänitys.

Kääntäminen 3: Sanastotyön perusteet (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tuntee käsitteiden välisten suhteiden ja käsitejärjestelmien erot eri käännöskielten (suomen kielen ja suomalaisen viittomakielen) välillä
- tuntee sanasto- ja termityön teoreettiset perusteet
- hallitsee sanastotyön keruun ja tallentamisen tekniset taidot.

Sisältö:

- valitun erikoisalan suomenkielinen perustermistö ja ko. erikoisalan viittomisto
- käännösnäyte viittomakielisestä ammattialan tai muun erikoisalan termistöstä
- sanastotyönäyte suomeksi ja suomalaisella viittomakielellä.

AMMATILLISET SUUNTAUTUMISOPINNOT 30 op

Tulkkauksen suuntautuminen 30 op

Tulkkauksen suuntautumisopinnot 30 op muodostuvat seuraavista osioista:

Suuntautuminen 1 (5 op)

Suuntautuminen 2 (10 op)

- Tulkkaus
- Kääntäminen
- Monimuotoinen tulkkaus eri asiakasryhmille

Suuntautumisen ammattikielet 1 (5 op): ks. SVK ja vuorov. IV

Suuntautumisen ammattikielet 2 (5 op): ks. Viitotun kielen syventävät taidot TAI Viitottu puhe 5 op

Ammatillinen kasvu ja työelämätaidot 5 op

Ammattitulkilta edellytetään monenlaista osaamista. Tulkkauksen opintojen loppuvaiheessa opiskelijan on ymmärrettävä erilaisten kontekstien tulkin toiminnalle asettamat vaatimukset ja kyettävä toiminaan sujuvasti erilaisissa toimintaympäristöissä ja toimintakulttuureissa.

Tulkkaustoimeksiantojen yhteydessä pelkkä sanaston ja terminologian hallinta sekä työkielten oikeakielisuus ja tulkkausprosessin sujuvuus eivät riitä. Valmistuvalta tulkiopiskelijalta vaaditaan lisäksi eri konteksteihin liittyen mm. asiasisällön, rakenteiden, protokollien ja valtasuhteiden hahmottamista sekä tilanteeseen osallistuvien eri toimijoiden tehtävien ymmärtämistä. Opiskelijoilla tulee valmistuessaan olla kykyä mukautua ja sopeutua erilaisiin tilanteisiin sekä kykyä ymmärtää ihmisiä ja tilanteita.

Suuntautumisopintojen päätteeksi opiskelijoiden tulee osata sujuvasti yhdistää tulkin ammatillisuuden eri osa-alueita tilanteen ja tarpeen vaatimalla tavalla toimivaksi kokonaisuudeksi.

Tulkkaus ja kääntäminen: Suuntautuminen 1 (5 op)

(5 op: ”Tiedon tuottaminen ja jakaminen”)

Tavoitteet

Opiskelija:

- kykenee perehtymään alaan liittyvään asiatyyliseen lähdemateriaaliin ja esittämään hankkimastaan tiedosta asiantuntijapuheenvuoron
- kykenee tarkastelemaan tulkin työtä, keskustelemaan ja tekemään tarkkanäköisiä havaintoja siitä
- kykenee raportoimaan kirjallisesti tekemiensä havaintojen ja löydösten tuloksia
- kykenee raportoimaan suullisesti tekemiensä havaintojen ja löydösten tuloksia
- kykenee ottamaan haltuun tulkkaustoimeksiantoihin liittyen keskeisen asiasisällön sekä käsitteet ja tunnistamaan keskeiset asiakirjat ja tekstit

- kykenee hahmottamaan tulkkaustoimeksiantojen kontekstiin liittyviä keskeisiä rakenteita, protokollia ja hierarkioita
- kykenee hahmottamaan tulkkaustoimeksiantoihin liittyvät keskeiset toimijat ja heidän tehtävänsä
- kykenee raportoimaan tulkkaustoimeksiantoihin liittyen tekemänsä selvitystyön tulokset selkeästi ja havainnollisesti.

Sisältö:

- Jaettu asiantuntijuus
  - Tutkielman tuottaminen alaan liittyvästä ajankohtaisesta tai merkittävästä artikkelista, julkaisusta tai tutkimuksesta
- Hiljaisen tiedon ja hyvien käytänteiden kartuttaminen
  - Opiskelijat tekevät selvityksiä hiljaisesta tiedosta ja hyvistä käytänteistä ja tuottavat selvityksen tekemistään havainnoista.
- Uusia näkökulmia tulkin työskentelyyn eri aloihin liittyvien kirjallisuus-/asiakirjakatsausten avulla
  - Opiskelija tuottaa selvityksen, jossa käsitellään ja esitellään eri aloja tulkin työskentelyn näkökulmasta.

Tulkkaus ja kääntäminen: Suuntautuminen 2/Tulkkaus (10 op)

(10 op: ”Tulkkauksen harjoittelu autenttisissa toimintaympäristöissä”)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa jäsentää erilaisia tulkkaustoimeksiantoja kokonaisuutena
- osaa valmistautua erilaisiin tulkkaustoimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla ja tehokkaasti
- osaa käyttää erilaisissa tulkkaustoimeksiannoissa sopivaa kieltä ja tulkkausmenetelmää
- osaa toimia erilaisten tulkkaustoimeksiantojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon toimintaympäristöt, toimintakulttuurit ja tilanteiden luonteen sekä asiakkaiden yksilölliset tarpeet
- kykenee tunnistamaan, ennakoimaan, reagoimaan ja ratkomaan tulkkaustoimeksiantojen aikana vastaantulevia ongelmia ammattieettisesti kestäväällä tavalla
- osaa toimia vastuullisesti osana työyhteisöä
- osaa asettaa itselleen kehittymistavoitteita ja arvioida omaa osaamistaan ja toimintaansa realistisesti ja rakentavasti.

Sisältö:

Verstasviikko

- Harjoitteluun orientoituminen

Harjoittelu

- Tulkin suunnittelu-, käytännön- ja arviointitaidot sekä sosiaaliset taidot
- Autenttiset tulkkaustoimeksiannot harjoittelussa
- Harjoittelun analysointi, oman toiminnan arviointi ja reflektointi harjoitteluraportissa

Suuntautumisopintojen päättöseminaari

- Viittomakielen tulkin työtä koskettavat ja siihen liittyvät työelämän pelisäännöt
- Viittomakielen tulkin monet työyhteisöt
- Hiljainen tieto viittomakielen tulkin työssä
- Ammattieettisesti vaativat tilanteet viittomakielen tulkin työssä
- Ammattitaito viittomakielen tulkin työssä

Tulkkaus ja kääntäminen: Suuntautuminen 2/ Monimuotoinen tulkkaus eri asiakasryhmille (10 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

Harjoitteluun orientoituminen: yksilöllinen, yhteisöllinen ja kulttuurinen orientoituminen eri asiakasryhmiin

- ymmärtää yksilöllisiä, kielellisiä ja kulttuurisia tekijöitä, jotka vaikuttavat huonokuuloisiin, kuuroutuneisiin ja kuurosokeisiin asiakkaisiin ja heidän kanssaan toimimiseen
- ymmärtää eri asiakasryhmien ja asiakkaiden tulkkaukselle asettamat yksilölliset vaatimukset
- osaa olla vuorovaikutuksessa eri asiakasryhmiin kuuluvien henkilöiden kanssa heidän käyttämällään kielellä ja/tai kommunikaatiomenetelmällä
- osaa ottaa huomioon kuurona syntyneiden SI-henkilöiden viestintä- ja vuorovaikutustilanteisiin liittyviä tulkkaustarpeita.

Harjoittelu: tulkkaustoimeksiannot erilaisissa toimintaympäristöissä eri asiakasryhmille

- osaa toimia erilaisten tulkkaustoimeksiintojen näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa huomioon toimintaympäristöt ja toimintakulttuurit sekä eri asiakasryhmien vaihtelevat yksilölliset tarpeet
- osaa valmistautua erilaisiin sosiaaliseen ja yksityiselämään liittyviin toimeksiantoihin tarkoituksenmukaisella tavalla ja tehokkaasti
- osaa käyttää erilaisissa tulkkaustoimeksiannoissa sopivaa kieltä, kommunikaatiotapaa ja tulkkausmenetelmiä
- kykenee tunnistamaan, ennakoimaan, reagoimaan ja ratkomaan tulkkaustoimeksiintojen aikana vastaantulevia ongelmia ammattieettisesti kestäväällä tavalla
- osaa keskustella ammattimaisesti ja esittää asiantuntijapuheenvuoron omasta työstä
- osaa toimia kuuroutuneiden ja kuurosokeiden alan organisaatioiden, asiantuntijoiden, asiakkaiden ja toimijoiden kanssa eettisesti kestäväällä tavalla
- osaa tulkata suomalaisella viittomakielellä ja viitotulla puheella vapaaseen tilaan, rajoittuneeseen näkökenttään sekä taktiilisti
- osaa kuvailla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista ympäristöä asiakkailleen
- hallitsee turvallisen opastamisen.

Sisällöt:

Verstasviikko

- Harjoitteluun orientoituminen

Harjoitteluun orientoituminen

- Yksilöllinen, yhteisöllinen ja kulttuurinen orientoituminen eri asiakasryhmiin
- Huonokuuloiset, kuuroutuneet ja kuurosokeat yksilönä ja kielellisenä ja kulttuurisena ryhmänä

- Kuurosokeat yhteisönä, kuurosokeat yksilöinä sekä kielellisenä ja kulttuurisen ryhmänä sekä huonokuuloiset
- Kuurona syntyneet SI-henkilöt viittomakielentulkin asiakkaana

Harjoittelu

- Tulkkaustoimeksiannot erilaisissa toimintaympäristöissä eri asiakasryhmille
- Tulkin suunnittelu-, käytännön- ja arviointitaidot sekä sosiaaliset taidot
- Eri asiakasryhmien edustajien tulkkaukselle asettamat yksilölliset vaatimukset kielen, kommunikation, tulkkaus- ja muiden menetelmien osalta
- Tulkkaustoimeksiannot erilaisissa toimintaympäristöissä eri asiakasryhmille
- Huonokuuloisten, kuuroutuneiden ja kuurosokeiden tulkin käyttö (Huom! CI)
- Harjoittelun analysointi, oman toiminnan arviointi ja reflektointi harjoitteluraportissa

Suuntautumisopintojen päättöseminaari

- Viittomakielen tulkin työtä koskettavat ja siihen liittyvät työelämän pelisäännöt
- Viittomakielen tulkin monet työyhteisöt
- Hiljainen tieto viittomakielen tulkin työssä
- Ammattieettisesti vaativat tilanteet viittomakielen tulkin työssä
- Ammattitaito viittomakielen tulkin työssä

Tulkkaus ja kääntäminen/ Suuntautuminen 2: kääntäminen (10 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

Osa 1:

- tuntee tuoreimpia viittomakielisiä käänносjulkaisuja
- osaa hyödyntää ajankohtaista kääntämistä koskevaa tieteellistä kirjallisuutta tulevaa harjoittelua silmällä pitäen
- kykenee huomioimaan toimeksiantajan toiveet ja eri asiakasryhmien erityistarpeet.

Osa 2:

- pystyy toimimaan alan organisaatioissa kääntäjänä asiakkaita ja toimijoita kuunnellen ja kunnioittaen
- kykenee soveltamaan hankkimaansa työkielten, tulkkauksen ja kääntämisen taitoa ja teoriaa kääntämisen tehtävissä
- osaa toimia kääntäjänä eettisesti kestäväällä tavalla.

Sisältö:

Osa 1:

- käännökset sekä kääntämisen eri teoriat ja strategiat viittomakielen tulkin työssä
- kääntämisen laatuksiteerit sekä kääntämisen arviointi

Osa 2:

- todellisen käännostoimeksiannon toteuttaminen harjoittelussa

Pedagogiikka 30 op

Suuntautumisopinnot 30 op muodostuvat seuraavista osioista:

- Suuntautuminen 1 (5 op)
- Suuntautuminen 2 (10 op)
- Suuntautumisen ammattikielet 1 (5 op): ks. SVK ja vuorov. IV
- Suuntautumisen ammattikielet 2 (5 op): ks. Viitotun kielen syventävät taidot TAI Viitottu puhe 5op
- Ammatillinen kasvu ja työelämätaidot (5 op)

Pedagogisen suuntautumisen opintojen aikana opiskelija tutustuu viittomakommunikaatiota käyttäviin asiakasryhmiin, erilaisiin vaihtoehtoisin kommunikaatiotapoihin sekä kielenkehityksen häiriöihin. Opiskelija perehtyy erilaisiin kielen ja kommunikaation opetustilanteisiin ja opetusmenetelmiin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy ohjatusti opettamaan viittomakommunikaatiota korvaavana kommunikaatiokeinona.

Pedagogiikka: Suuntautuminen 1 (5 op)

(5 op: ”Viittomakommunikaation lähtökohdat”)

Opiskelija:

- tietää kielen ja kommunikaatiomenetelmän eron
- osaa viittomakommunikaation periaatteet
- ymmärtää viittomakommunikaatiota käyttävien asiakasryhmien erilaisuutta
- tuntee oppimiskäsityksiä, niiden lähtökohtia, ilmenemismuotoja ja käytännön sovelluksia viittomakommunikaation opettamiseen
- perehtyy viittomakommunikaation opettamiseen korvaavana kommunikaatiokeinona.

Sisältö:

- viittomakommunikaatiota käyttävät asiakasryhmät (sisäkorvaistute, sli, kehitysvammaisuus, autismin kirjo, kuuroutuneet ja kuurosokeat)
- kielenkehityksen häiriöt
- viitottu puhe ja tukiviittomat, katsaus AAC-menetelmiin
- oppimiskäsitykset ja oppimisstrategiat sekä ohjaustyylit
- dialogisuus, ryhmädynamiikka ja opettajan etiikka
- erilaisiin kielen ja kommunikaation opetustilanteisiin ja opetusmenetelmiin perehtyminen.

Pedagogiikka: Suuntautuminen 2 (10op)

(10 op: ”Viittomakommunikaation opettaminen”)

Tavoitteet

Opiskelija:

- pystyy ohjatusti opettamaan viittomakommunikaatiota korvaavana kommunikaatiokeinona
- osaa luoda itselleen sopivaa opetuksen käyttöteoriaa.

Sisältö:

Harjoittelu 1–5

1. Seuraa kommunikaatiota -tehtävä (1 op)
2. Seuraa opetusta -tehtävä (1 op)
3. Opetussimuloinnit (1 op)
4. Valvottu harjoittelu aidossa opetustilanteessa (2 op)
5. Autenttinen viittomakommunikaation opetustyö (5 op)

Suomalainen viittomakieli ja vuorovaikutus 4 (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee suomalaisen viittomakielen keskimäärin tasolla B2 (eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot)
- hallitsee suomalaisen viittomakielen riittävän hyvin voidakseen käyttää sitä tulkkauskielenä
- osaa analysoida ammatti-identiteettiään ja rooliaan viittomakielisessä yhteisössä ja muiden tulkkauspalvelua käyttävien asiakasryhmien suhteen
- osaa reflektoida tuottamaansa kieltä erityisesti sosiolingvivistisellä ja pragmaattisella tasolla sekä kehittää kieli- ja kulttuuritietoisuuttaan sekä kielitaitoaan
- osaa soveltaa vuorovaikutustaitojaan mm. ryhmäkeskustelutilanteissa ja ikääntyneiden kanssa
- osaa muokata kieltään erilaisiin tilanteisiin sopivaksi.

Sisältö:

- oma rooli kieliyhteisössä ja suhde yhteisöön
- suomalaisen viittomakielen kulttuuri- ja sosiaalishistoria: henkilöt, paikat, järjestötoiminta
- viittomakieliset seniorit ja vuorovaikutus
- ryhmäkeskustelutaidot, viittomakielinen kokous- ja neuvottelutaito, esiintymistaito
- elinikäisen oppimisen työkaluja
- kielitaidon itsearviointi (eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot): ymmärtämistaidot, esitelmätekstin tuottamistaidot, kohderyhmän mukaisesti kielen muokkaamisen taidot.

Viitotun kielen syventävät taidot (5 op)

Tavoitteet

Muokataan opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan.

Opiskelija:

- hallitsee jonkin valitun erityisalan sanaston ja osaa muokata kieltään erityisen hyvin jossain valitussa tilanteessa, esim. kirkko ja hengellinen viittomisto, nuorten kieli, seminaarit ja tieteellinen viittominen, urheilu, teatteri

TAI

- hallitsee jonkin muun viitotun kielen alkeet (suomenruotsalainen viittomakieli, ASL, BSL)
- osaa arvioida osaamistaan suhteessa tavoitteisiin.

Sisältö:

- erilaiset asiakasryhmät
- erilaiset kielenkäyttötilanteet
- projektit, tapahtumat
- verkko-oppiminen
- itsearviointi.

Viitottu puhe (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- kykenee viestimään viitotulla puheella erilaisten asiakkaiden kanssa
- syventää viitottuun puheeseen perustuvia vuorovaikutustaito
- syventää tulkkaustaitoja sekä viitotulle puheelle tulkkauksessa että viitotun puheen tulkkauksessa.

Sisältö:

- viitottu puhe ja siihen liittyvät variaatiot
- viitottu puhe erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- viitotulle puheelle tulkkaus
- viitotun puheen tulkkaus .

Ammatillinen kasvu ja työelämätaidot (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää viittomakielialan yrittäjyystoiminnan periaatteet
- tietää viittomakielialaan sidoksissa olevat työelämän säätelyjärjestelmät (esim. lainsäädäntö) sekä työntekijän oikeudet ja velvollisuudet
- ymmärtää työsuojelun ja työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvä keskeiset periaatteet ja käytännön sovellukset
- tietää työn organisoinnin ja johtamisen keskeiset periaatteet
- hallitsee työnhakuprosessin käytännössä sekä osaa profiloita omaa osaamistaan oman ammatillisen suuntautumisensa ja mukaisesti.

Sisältö:

- viittomakielialan yrittäjyystoiminta
- työelämän säätelyjärjestelmät, työntekijän oikeudet ja velvollisuudet
- työsuojelu ja työhyvinvointi
- työn organisoinnin ja johtamisen perusteet
- työnhakuprosessi sekä ammatillinen suuntautuminen ja profiloituminen (tämä kiinnitetään ammatillisen suuntautumisen kokonaisuuteen) .

TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISOPINNOT 30 op

Työelämän kehittämispinnnot koostuvat opinnäytetyöstä (15 op) ja sitä tukevista opinnoista, kehittämistyön menetelmät 1 (5 op) ja kehittämistyön menetelmät 2 (10 op). Työelämän kehittämispinnoissa opiskelija oppii soveltamaan kehittämistyön menetelmiä ja tutustuu

alan tulevaisuuden näkymiin. Opintokokonaisuuden aikana opiskelijan osaaminen kehittyy suorittavalta tasolta työtä arvioivalle ja kehittäväälle tasolle.

Kehittämistyön menetelmät 1 (5 op)

Opintojaksolla opiskelija oppii tunnistamaan työelämän todellisia kehittämistarpeita omalla alallaan. Opiskelija harjoittelee kehittämistyön menetelmiä yhteistoiminnassa työelämän kanssa, esimerkiksi yhteisöllisiä ideointimenetelmiä, esikuva-arviointia (benchmarking), ennakoitimenetelmiä tai haastattelujen ja kyselyjen tekemistä. Opiskelija tuntee Humakin opinnäytetyön vaatimukset.

Tavoitteet

Opiskelija:

- oppii tunnistamaan työelämän kehittämistarpeita
- tutustuu kehittämistyön moninaiisiin menetelmiin
- harjoittelee kehittämistyön menetelmien soveltamista käytännössä
- tietää, mitä opinnäytetyöltä vaaditaan Humakissa, ja hahmottaa opinnäytetyöprosessin.

Sisältö:

- keskeiset kehittämistyön menetelmät
- Humakin TKI-hankkeet ja muut oman alan kehittämishankkeet
- alan tulevaisuudennäkymät
- työelämän kehittämistarpeiden tunnistaminen ryhmittäin
- Humakin opinnäytetyön periaatteet.

Lisätietoja: Opintojakso ajoittuu kolmannen vuoden syksylle (opintojen aloitus TKI-keskuksessa) ja toteutetaan opetuksena sekä valmennuksena (3 op) ja kehittämisharjoitusten avulla (2 op).

Kehittämistyön menetelmät 2 (10 op)

Opintojaksolla opiskelija syventää kehittämis- ja tutkimusmenetelmien osaamistaan ja tiedonhankintataitojaan. Kehittämistyön menetelmiä sovelletaan toteuttamalla monialaisena ryhmätyönä työelämän tilaama selvitys- tai kehittämistehtävä. Opintojaksolla opitaan kirjoittamaan selkeää asiantuntijatekstiä ja perustelevaan kehittämistyön tuloksia. Opiskelija laatii opinnäytetyösuunnitelman ja solmii kolminkesken opinnäytetyön yhteistyösopimuksen.

Tavoitteet

Opiskelija:

- oppii kehittämistyön menetelmiä syvällisesti ja osaa soveltaa niitä työelämässä
- osaa soveltaa teoreettista tietoa työelämän kehittämistehtävissä
- osaa kehittää toimintaa analyttisesti, kriittisesti ja eettisesti kestäväällä työotteella
- osaa arvioida kehittämistyötä
- osaa kirjoittaa hyvää asiantuntijatekstiä.

Sisältö:

- kehittämistyön menetelmien syventävä opetus ja soveltaminen
- kehittämistyön eettiset periaatteet
- kehittämistyö monialaisessa ryhmässä aitona työelämän tilaustyönä
- asiantuntijatekstin kirjoittamisen opetus ja harjoittelu

- tiedonhakuosaamisen syventäminen
- opinnäytetyöprosessin suunnittelu ja käynnistäminen
- opinnäytetyön tilaajasopimuksen solmiminen
- opinnäytetyösuunnitelman laatiminen sekä esittely seminaarissa ja tilaajalle.

Lisätietoja: Opintojakso sijoittuu kolmannen vuoden keväälle (TKI-keskus) ja toteutetaan opetuksena (5 op) ja kehittämistehtävän avulla (5 op).

Opinnäytetyö (15 op)

Opinnäytetyö on työelämän tilaama kehitystehtävä, josta solmitaan opinnäytetyön yhteistyösopimus tilaajan, tekijän ja ohjaajan kesken. Opinnäytetyön tarkoitus on konkreettisesti kehittää tilaajan toimintaa sekä rakentaa uutta tietoa ja ammattitaitoa.

Tavoitteet

Opiskelija:

- oppii kehittämään konkreettisesti työelämän käytäntöjä
- omaksuu tulevaisuusorientoituneen ja kehittävän työotteen
- oppii soveltamaan kehittämistyön menetelmiä oman alan työtehtäviin
- oppii hyödyntämään kotimaisia ja kansainvälisiä tietolähteitä
- kehittyä asiantuntijatekstin tuottajana
- osaa soveltaa kehittämistyön tuloksia työelämässä.

Sisältö:

- opinnäytetyö kokonaisuudessaan yksilö-, pari- tai ryhmätyönä
- opinnäytetyön suullinen esittely seminaarissa tai tilaajan tilaisuudessa
- mediatiedotteen muotoisen kypsyyskirjoitelman laatiminen.

Lisätietoja: opintojakso ajoittuu neljännelle vuodelle (TKI-keskus); toteutus tapahtuu itsenäisenä työskentelynä.

VAPAAVALINTAISET OPINNOT 10 op

Viittomakielentulkkauksen koulutusohjelman tarjontaan sisältyvät seuraavat vapaavalintaiset opintojaksot (alla). Monialaisesti toteutettavissa olevat opintojaksot on merkitty tunnuksella (M).

- Ammattiprojekti 5 op
- Suomenkielen lukupiiri 5 op (M)
- Kääntäminen 4, 5 op
- Otetta opintoihin 2 op (M)
- Englannin kielen valmentava opintojakso 2 op (M)
- Ruotsin kielen valmentava opintojakso 2 op (M)
- Ammatillisuus kansainvälisessä toimintaympäristössä 3 op (M)

Koulutusohjelman sisällä hopsatut opinnot sisällytetään ensisijaisesti seuraavien opintojakso-otsikoiden alle (laajuudet viitteellisiä):

- Kansainväliset opinnot 5 op
- Kääntämisen opinnot 5 op
- Pedagogiset opinnot 5 op
- Puhutun kielen kieli- ja kulttuuriopinnot 5 op

- Tulkkauksen opinnot 5 op
- Viitotun kielen kieli- ja kulttuuriopinnot 5 op

Opintojen aikainen tutorointi sekä opiskelija aktiivina toimiminen HUMAKOssa voidaan opinnollistaa seuraavien Humakin yhteisten opintojaksojen alle:

- Vertaistutorointi 5 op
- Kansainvälinen tutorointi 5 op
- Markkinointitutor 5op
- Opiskelija-aktiivina toimiminen HUMAKOssa 10 op

Lisäksi opiskelija voi valita vapaavalintaisia opintoja muiden koulutusohjelmien tarjonnasta sekä Humakin monialaisesta tarjonnasta.

Ammattiprojekti (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee toimeksiantoihin liittyvien tehtävien eri osa-alueet sekä niiden väliset suhteet ja kykenee hallitsemaan toimeksiantoon liittyviä kokonaisuuksia ja prosesseja (toimeksianto voi olla esimerkiksi tulkkaustapahtuma, käännöstö, viittomakielialaan liittyvä projektityö, tms. tilaustyö)
- osaa ottaa vastuuta ja tiedostaa velvollisuudet toimeksiantoon liittyvässä ammattiprojektissa
- tunnistaa toimeksiannossa oman roolinsa viittomakielialan toimijana ja tiedostaa toimenkuvansa rajat (esim. tulkkina, tulkkikoordinaattorina, tilaisuuden järjestäjänä, projektityöntekijänä, raporttoijana tai kääntäjänä)
- hallitsee projektin koordinointiin liittyviä vastuita ja velvollisuuksia käytännön tasolla ja hahmottaa erilaisia toimenkuvia selkeästi, esim. tulkkikoordinaattorin tai esitteen tekijän toimenkuvat
- osaa kantaa vastuun toiminnastaan tulkkauksen ammattilaisena moniammatillisessa yhteisössä
- kykenee tietoisesti tarkastelemaan toimeksiantoa asiakkaiden ja muiden asianosaisten näkökulmasta
- kykenee kartoittamaan toimeksiannon eri vaiheisiin (suunnittelu, toteutus, arviointi) liittyviä vaihtoehtoisia toimintatapoja
- kykenee valitsemaan kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaiset toimintatavat
- hallitsee roolinsa ammattikuntansa edustana.
-

Sisältö:

- perustietoa projektin hallinnasta toimeksiannon näkökulmasta
- viittomakielialaan liittyvän toimeksiannon koordinointi, suunnittelu ja valmistelu, toteutus sekä arviointi
- toimeksiannon suunnitelma ja loppuraportointi.

Suomenkielen lukupiiri (5 op)

Tavoitteet

- Opiskelija:
- tietää erilaisia lukemisen tapoja
- tietää kirjallisuuden lukemiseen ja tulkintaan liittyviä käsitteitä
- tietää kaunokirjallisuuden suuntauksia ja tyyliä

- ymmärtää kaunokirjallisuuden merkityksen osana kulttuurista ja yhteisöllistä perintöä ja maailmankuvaa.

Sisältö:

- erilaiset lukutavat: intensiivinen, ekstensiivinen, elämyksellinen, kriittinen ja intertekstuaalinen lukutaito
- lukemiseen liittyvät käsitteet: kertoja, tyyli, teema, juoni, rakenne, kuvakieli
- kirjallisuuden lukeminen ja analysoiminen yksin ja ryhmässä
- erilaiset kaunokirjalliset tekstit: proosa ja runous.

Kääntäminen 4: Kääntäminen käytännössä (5 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa tehdä pitkäjänteistä käännoistyötä
- osaa kääntää rinnakkaistekstejä ja muita lähteitä
- hallitsee jälkiäänityksessä/tekstityksessä vaadittavat tekniset taidot.

Sisältö:

- pitkäjänteisen käännoistyön toteuttaminen autenttisen toimeksiannon tai kääntämisen kehittämistehtävän parissa
- käännoisprosessin ja käännoksen itsearviointi.

Otetta opintoihin (2 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja edistää opintojaan
- aiempaa syvempi itsetuntemus oppijana ja opiskelijana
- hallitsee käytännössä toimivia opiskelunvalmiuksia
- hallitsee aiempaa parempia ryhmätöitä ja osaa toimia sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Sisältö:

- valitaan ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaisesti, esim.:
  - ajankäyttö
  - motivaation rakentaminen
  - luottamus itseän oppijana
  - tietää, mistä saa voimavaroja opiskelujen etenemiseen
  - sopivien tavoitteiden asettaminen ja niiden seuraaminen.

Ammatillisuus kansainvälisessä toimintaympäristössä (3 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- tuntee ammattialan keskeiset rakenteet ja toimintatavat Suomessa, ja hänellä on valmiudet esitellä niitä englanniksi tai kohdemaan kielellä
- ymmärtää ammattialan käytäntöjen ja rakenteiden vaihtelevan maittain, ja hänellä on valmiudet vertailla keskenään erilaisia rakenteita ja tapoja toimia

- valmiudet ymmärtää erilaisuutta ja kohdata eri kulttuureista tulevia yksilöitä ja ryhmiä

Sisältö:

- suomalaisen yhteiskunnan ja ammattialan toimintarakenteet
- kohdemaan yhteiskunnan ja ammattialan toimintarakenteet
- kulttuuri-identiteetti ja erilaisuuden kohtaaminen.

Englannin kielen valmentavat opinnot (2 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- pystyy ymmärrettävästi kommunikoimaan sekä suullisesti että kirjallisesti arkielämän tilanteissa ja hallitsee englannin kielen perusrakenteet
- osaa englannin kieltä kirjallisesti ja suullisesti riittävästi suoriutuakseen muista tutkintoon kuuluvista englannin opinnoista.

Sisältö:

Opiskelija:

- hallitsee englannin perusrakenteet ja sanaston
- hallitsee vapaa-ajan ja työelämän tilanteisiin liittyvät suulliset ja kirjalliset harjoitukset (esim. sähköpostit, tervehtiminen ja itsensä esitteleminen, puhelinkeskustelut, tarkennuksen pyytäminen)
- oman alan kirjallinen ja suullinen viestintä.

Ruotsin kielen valmentavat opinnot (3 op)

Tavoitteet

Opiskelija:

- pystyy ymmärrettävästi kommunikoimaan sekä suullisesti että kirjallisesti arkielämän tilanteissa ja hallitsee ruotsin perusrakenteet
- vahvistaa ruotsin kielen kirjallista ja suullista taitoaan suoriutuakseen muista tutkintoon kuuluvista ruotsin opinnoista.

Sisältö:

- ruotsin perusrakenne ja sanasto
- vapaa-ajan ja työelämän tilanteisiin liittyvät suulliset ja kirjalliset harjoitukset (esim. sähköpostit, tervehtiminen ja itsensä esitteleminen, puhelinkeskustelut, tarkennuksen pyytäminen)
- oman alan kirjallinen ja suullinen viestintä.